

Balance Danmark

Viden. Analyse. Udvikling.

Kære Norddjurs Kommune

Balance Danmark har de sidste ti år kæmpet mod den stigende centralisering og skævvridning i Danmark. I første omgang var vores mål at få diskussionen om et Danmark i geografisk balance helt op øverst på den politiske dagsorden. Vi må sige, at det – sammen med andre gode kræfter – er lykkedes.

Men kampen er langt fra slut endnu. Centraliseringen og skævvridningen af vores land fortsætter, som vi har dokumenteret i et hav af analyser. Der er meget at kæmpe for, hvis den vision, vi har for Danmark, skal blive til virkelighed: at skabe lige vilkår for at kunne bo, leve og drive virksomhed i hele landet.

I Balance Danmark har vi fra begyndelsen lagt vægt på, at debatten om hele Danmarks udvikling ikke skal baseres på følelser, men på fakta! Derfor er vores fornemste opgave at bidrage til udviklingen af et sammenhængende Danmark ved at udarbejde løsningsorienterede analyser om vækst og udviklingsmuligheder, som styrker hele landet.

Vi kæmper for et Danmark i bedre balance, fordi det vil sikre et rigere Danmark. Vores lands reelle værdiskabelse er den overskudsgivende nettoeksport. Den eksport og produktion, der konkurrerer med varer, vi ellers skulle importere, ligger i overvejende grad i Danmarks mellemstore byer, på landet og på verdenshavene. Derfor er kampen for et Danmark, der hænger sammen, og hvor der er gode vækst og udviklingsmuligheder overalt, også en kamp, som hele Danmark bør støtte op om. Det handler i sidste ende om hele Danmarks økonomi, om hele Danmarks velfærd.

Balance Danmark kæmper for en række konkrete initiativer. Det drejer sig bl.a. om:

- Nyt og fair udligningssystem
- Klog og retfærdig grøn omstilling
- Bæredygtige decentrale uddannelser
- Bedre fordeling af statslige arbejdspladser
- Gode kulturtilbud i hele landet
- En samlet vision for et Danmark i bedre balance

I kan læse mere om de enkelte initiativer på de følgende sider.

Hvad får I ud af et medlemskab? Som medlem af Balance Danmark bliver I en del af en nødvendig, stærk og samlet stemme, der taler og kæmper for et Danmark i bedre balance, og I får indflydelse på mål, metoder og timing. Balance Danmarks overordnede opgave er at skabe og formidle viden om et Danmark i balance – til gavn for organisationens medlemmer.

Analysér: Balance Danmark udgiver rapporter og analyser, der skal kvalificere debatten om, hvordan vi skaber vækst og udvikling i hele Danmark.

Politik: Balance Danmark mødes jævnligt med partierne på Christiansborg og kæmper med udgangspunkt i de målsætninger og politikker, medlemmerne har defineret, for at forbedre en lang række rammevilkår. Balance Danmark underbygger mål og politikker med viden og fakta.

Debat: Balance Danmark blander sig i den offentlige debat gennem pressemeddelelser, debatindlæg, debatter i radio og tv, på de sociale medier, og hvor det ellers må være relevant.

Arrangementer: Balance Danmark afholder konferencer, høringer og debatmøder, hvor viden og fakta er i fokus. Samtidig holder Balance Danmark foredrag i hele landet i samarbejde med medlemmer, organisationer etc.

Balance Danmark

Analyse. Viden. Udvikling.

Degnemosen 1
8740 Brædstrup
CVR 36150610

+45 23 71 00 43
mail@balance-danmark.dk
www.balance-danmark.dk

Bestyrelsen

Formand Kim Ruberg

Degnemosen 1
8740 Brædstrup

Næstformand Jesper Frost Rasmussen

Borgmester
Torvegade 74
6700 Esbjerg

Erik Lauritzen

Borgmester
Blanskov 15
6400 Sønderborg

Michael Böss

Historiker og forfatter
P.O. Pedersens Vej 12
7500 Holstebro

Holger Schou Rasmussen

Borgmester
Grønningen 12
4930 Maribo

Ib Lauritsen

Borgmester
Rådhusstrædet 6
7430 Ikast

Birthe Linddal

Fremtidsforsker
Smøgen 2
8420 Knebel

H.C. Østerby

Borgmester
Tangsvej 24
7500 Holstebro

Julie Lindegaard

Journalist og foredragsholder
Vindebyørevej 36
5700 Svendborg

Balance Danmark varetager medlemmernes interesse. Det betyder også, at Balance Danmark gerne påtager sig en opgave, hvis et medlem ønsker det, og det er foreneligt med Balance Danmarks formål. Det kan fx være:

Konkret forslag fra et medlem til en ny analyse. Balance Danmark udarbejder gerne analyser på opfordring fra organisationens medlemmer, hvis det er muligt at udføre opgaven, og det vurderes at være relevant for organisationens arbejde.

Baggrundsinformation om en given sag. Balance Danmark hjælper medlemmerne med at finde relevant information – det kan være fra Balance Danmarks egne analyser eller fra andre eksterne publikationer. Det gælder også, hvis et medlem skal i debat om et emne, der relaterer sig til Balance Danmarks arbejde. I det tilfælde hjælper sekretariatet med fakta og viden og skruer på den baggrund en kort drejebog sammen. Drejer det sig om større kampagner/kommunikationsopgaver, skal der indgås en konkret aftale mellem Balance Danmark og medlemmet.

Udarbejdelse af debatindlæg. Balance Danmark skriver debatindlæg for medlemmerne eller kommer med input til indlæg, som medlemmerne selv skriver udkast til. Balance Danmark vægter højt, at medlemmerne bliver aktive afsendere af organisationens budskaber. Derfor overlader Balance Danmark gerne ordet til medlemmerne i debatindlæg, pressemeddelelser mv. På samme måde udarbejder Balance Danmark også indlæg på direkte forespørgsel fra medlemmer, hvis emnet er foreneligt med Balance Danmarks formål.

Hvad koster et medlemskab? Et medlemskab af Balance Danmark koster for kommuner med mere end 20.000 indbyggere 50.000 kr. om året i kontingent. Kommuner med under 20.000 indbyggere betaler 10.000 kr., mens meget små ø-kommuner betaler 5.000 kr.

Balance Danmarks medlemskreds består i dag af kommuner, virksomheder og private støttemedlemmer. Vi håber naturligvis, at I har lyst til at blive en del af Balance Danmark. Til gavn for udviklingen i jeres område og af hele Danmark.

I kan læse mere om Balance Danmark på de næste sider.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen i Balance Danmark

Vi skaber viden om Danmark i balance

Analysér

Vi udgiver rapporter og analyser, der skal kvalificere debatten om, hvordan vi skaber vækst i hele Danmark.

Politik

Vi mødes jævnligt med partierne på Christiansborg og kæmper med udgangspunkt i vores analyser for at forbedre en lang række rammevilkår.

Debat

Vi blander os i den offentlige debat gennem pressemeddelelser, debatindlæg, debatter i radio og tv, på de sociale medier mv.

Argumenter

Vi indsamler, udarbejder og videreformidler valide argumenter, som vores medlemmer kan gøre brug af i arbejdet for at skabe bedre balance i Danmark.

Foredrag

Vi holder foredrag i hele landet og arrangerer konferencer i samarbejde med andre organisationer, virksomheder og interessenter.

Netværk

Vi deltager i møder, events mm. med relevante virksomheder, interesseorganisationer og foreninger i hele landet.

OM BALANCE DANMARK

Balance Danmark er en partipolitisk uafhængig organisation, der kæmper for en bedre, bæredygtig og balanceret udvikling i hele Danmark.

Balance Danmark kæmper for et Danmark i bedre balance, fordi alle danskere, uanset hvor man bor, skal have lige muligheder for at bo, leve og drive virksomhed. Fordi et Danmark i balance vil sikre et rigere Danmark, hvor vi identificerer og prioriterer de områder, hvor landets reelle værdiskabelse kommer fra.

Balance Danmark kæmper for et mere decentralt Danmark, hvor vi fordeler beslutningskompetencerne, giver spillerum til regionale og lokale enheder og styrker nuværende og nye erhvervsklynger i hele landet.

Balance Danmark bidrager til udviklingen af et sammenhængende Danmark ved at udarbejde løsningsorienterede analyser om vækst og udviklingsmuligheder, som styrker hele landet. Derfor har vi fokus på *Viden. Analyse. Udvikling*. Vi indsamler og formidler *viden* om et Danmark i bedre balance. Vi producerer *analyser* om udviklingstendenser, fordelingsmæssige spørgsmål, borgere og virksomheders vilkår etc. Vi igangsætter konkrete *udviklings*projekter til gavn for udviklingen i hele landet – og gerne i et aktivt samspil med vores medlemmer, samarbejdspartnere og relevante organisationer.

Balance Danmark skal bidrage til at styrke vækst og udvikling i hele Danmark ved at give politikere og borgere et solidt fagligt og faktisk grundlag for en kvalificeret debat om et Danmark i bedre balance og dermed om hele Danmarks fremtid.

Et Danmark i bedre balance kræver handling

Hvis målet om et Danmark i bedre balance, som et stort flertal af Folketingets partier deler, skal realiseres, kræver det handling. Balance Danmark arbejder bl.a. for:

Nyt og fair udligningssystem

Et nyt tilskuds- og udligningssystem skal opfylde formålet med ordningen: at sikre, at alle kommuner skal kunne tilbyde borgerne nogenlunde det samme serviceniveau uden store forskelle i skatteprocenten. Samtidig skal udligningssystemet sikre forsvarlige, forståelige og forudsigelige økonomiske rammer for kommunestyrets fremtid. Et nyt udligningssystem, hvor den enkelte borgmester eller det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem faktisk kan forklare sine borgere, hvorfor man betaler eller modtager penge via det kommunale tilskuds- og udligningssystem.

I første omgang kæmper Balance Danmark for, at de kommende ændringer af udligningssystemet skal gennemføres på baggrund af en gennemgribende analyse af det kommunale tilskuds- og udligningssystem efter samme model, som Finansieringsudvalget gjorde brug af i 2012. I analysen fra 2012 var en række forhold, der i høj grad påvirker formålet med udligningssystemet, udeladt. I den nye analyse skal alle problemstillinger og mulige løsninger i forhold til kommunernes finansiering derfor inddrages – fx fordele og ulemper ved at omlægge den kommunale andel af visse skatter til bloktilskud med henblik på at skabe større lighed mellem kommunerne.

Samtidig opfordrer Balance Danmark til, at regeringen gentænker sammensætningen af kommissionsmedlemmer. En analyse af det kommunale finansieringssystem skal ikke kun udarbejdes af statslige embedsmænd fra Slotsholmen. Det bør være et selvstændigt mål at sikre en bredere involvering af uvildige eksperter og dermed en anden organisering af analysearbejdet end tidligere.

Klog og retfærdig grøn omstilling

Det kræver store grønne investeringer, hvis Danmark skal nå målet om at reducere CO₂-udledningen med 70 % inden 2030. Mange kommuner uden for de store byområder er allerede i dag storleverandører af grøn energi fra både sol og vind. De er frontløbere inden for den grønne omstilling. Men opstillingen af store VE-anlæg møder også stor lokal modstand. Der er ganske enkelt ikke tilstrækkeligt med lokal gevinst forbundet med at være nabo til anlæggene. Samtidig er bidraget til de kommuner, der går forrest i den grønne omstilling, alt for lille.

Balance Danmark arbejder som udgangspunkt med tre overordnede områder inden for grøn omstilling:

- God og løbende kompensation til naboer til VE-anlæg. Hvis de nationale klimamål skal indfries, kræver det større lokal opbakning og dermed også større lokal medbestemmelse og kompensation til naboer og lokalområder. De nuværende nationale ordninger sikrer kun ganske få tusinde kroner i kompensation til naboer til VE-anlæg. Det tal skal forhøjes kraftigt, samtidig med at borgerne skal inddrages i projekterne fra start til slut – herunder med mulighed for lokalt medejerskab.

- God og løbende kompensation til grønne kommuner. Der skal indføres et udviklingsbidrag, hvor kommuner, som bidrager til samfundets grønne omstilling og indfrielse af de nationale klimamål, tilgodeses med et årligt udviklingsbidrag fra VE-produktionen. Det kan fx baseres på en ny model efter norsk forbillede med indførelse af et udviklingsbidrag på 4 øre pr. kWh, hvor der tages udgangspunkt i den samlede årlige produktion af VE, så både eksisterende og ny produktionskapacitet udløser indbetaling til kommunen.

- Differentierede eltakster. Jo tættere virksomheder og borgere bor på VE-anlæg, jo billigere strøm får de. Elprisen vil på den måde være billigere i en VE-producerende kommune og dyrere i en storbykommune, hvor der er begrænset med VE-produktion. Det øger incitamentet for, at virksomheder placerer sig i de grønne kommuner, hvor strømmen er billigst. Det gør det lettere at tiltrække nye borgere til de grønne kommuner. Og samtidig vil det sætte skub i omstillingen af energikilder og køretøjer uden for de store byer, hvor billigere strøm vil gøre det endnu mere rentabelt at skifte oliefyret ud med en varmepumpe og benzinbilen ud med en elbil. Der, hvor strømmen skabes, skal der også skabes et el-forbrug.

Bæredygtige decentrale uddannelser

Det er afgørende for udviklingen af hele Danmark, at vi sikrer et varieret arbejdsmarked i alle landsdele. Og det er i særdeleshed afgørende, at vi understøtter de styrkepositioner og erhvervsmæssige klynger, der er etableret rundt om i Danmark. Det kræver flere uddannelses tilbud uden for de store byområder.

82 % af alle videregående uddannelsespladser med optag i 2023 ligger i de fire store byområder. Samtidig viser undersøgelser, at op mod 70 % af alle nyuddannede bliver boende i og omkring det område, hvor de har studeret. Centraliseringen af de videregående uddannelser betyder altså ikke bare, at mange unge mennesker forlader de mindre bysamfund. Centraliseringen betyder også, at de sjældent vender hjem igen. Det er alvorligt for de mange virksomheder, der ligger uden for de store byer, og som står for størstedelen af Danmarks nettoeksport. Og det er alvorligt, hvis vi skal bevare et velfærdssamfund, hvor der er læger, sygeplejersker, lærere og pædagoger til vores børn i hele landet.

Balance Danmark kæmper for flere bæredygtige uddannelser i hele Danmark. Konkret foreslår vi, at Folketinget vedtager en politisk plan og strategi for et decentralt Uddannelsesdanmark, hvor udbuddet af videregående uddannelser i langt højere grad skal tage udgangspunkt i et regionalt perspektiv, så vi får de erhvervsmæssige styrkepositioner, der varierer fra område til område, til at spille bedre sammen med uddannelserne.

Samtidig skal økonomien på de decentrale uddannelser – det gælder både ungdoms- og videregående uddannelser – styrkes i erkendelse af, at det er dyrere at drive et mindre uddannelsesudbud med færre og mindre hold sammenlignet med de store campusser i de store byer. Det er en klog investering, som vil være med til at sikre arbejdskraft til virksomheder i hele landet samt et godt velfærdssamfund i alle kommuner.

Bedre fordeling af statslige arbejdspladser

Fordelingen af de statslige arbejdspladser i Danmark er skæv, og centralisering fortsætter ufortrødent. Balance Danmarks seneste analyse på området viser, at selvom der er blevet flyttet ca. 5.750 statslige arbejdspladser fra hovedstaden til resten af Danmark fra 2015 og frem som følge af de politiske udflytningsaftaler i 2015 og 2018, kommer København og omegn i perioden ud med et plus på ca. 6.300 statslige arbejdspladser. Dermed har hovedstaden fået tilført over 12.000 nye statslige arbejdspladser siden 2015.

Samlet ligger 41 % af de statslige arbejdspladser i de to hovedstadslandsdele, Byen København og Københavns omegn, hvor 23 % af indbyggerne i Danmark bor. Danmark har altså fortsat en underliggende centraliseringsmaskine, der helt uberørt af politikernes ønsker fortsætter en centralisering til fordel for hovedstaden. På den baggrund foreslår Balance Danmark følgende initiativer, som kan rette op på den skæve fordeling og automatiske centralisering:

- Nye eller udvidelser af statslige institutioner skal som udgangspunkt etableres uden for hovedstaden. Vi skal ganske enkelt sørge for, at embedsværket faktisk implementerer den politik, regeringen og Folketinget har besluttet. Der skal udarbejdes en strategi oppefra, der sikrer, at de ansvarlige ministerier løbende placerer nye statslige arbejdspladser uden for hovedstaden.
- En årlig redegørelse af fordelingen af statslige arbejdspladser på kommune- og landsdelsniveau. Fordelingen af statslige arbejdspladser på kommune- og landsdelsniveau skal indgå i den årlige regional- og landdistriktpolitiske redegørelse – også på brancheniveau. Dermed kan politikere, organisationer og borgere følge med i, om ambitionerne bliver gennemført.
- Evaluer udflytningsaftalerne 'Bedre Balance I' og 'Bedre Balance II'. Uvildige eksperter skal i samarbejde med relevante styrelser og institutioner gennemføre en grundig evaluering af flytninger og etableringer af statslige arbejdspladser i relation til 'Bedre Balance I og II' – herunder med fokus på rekruttering af medarbejdere, ændrede arbejdsprocesser, omkostninger over tid, dynamiske effekter, overlevering af viden, effektivitet og kvalitet etc.
- Iværksæt en ny runde strategiske udflytninger pba. evalueringerne. Udflytningerne skal være med til at styrke nuværende erhvervsklynger samt skabe vækst og udvikling gennem balance, samhörighed og økonomisk bæredygtighed i alle dele af Danmark.

Styrk kulturen i hele landet

Støtten til kultur skal styrkes uden for de fire store byområder. I første omgang anbefaler Balance Danmark, at staten laver en grundig gennemgang af den geografiske fordeling af støtte til fx teatre og spillesteder og en vurdering af, om dette stemmer overens med visionen om at have lige vilkår for kultur i hele landet.

Kulturelle tilbud er et vigtigt element for udvikling og vækst i hele Danmark - herunder øget turisme og bosætning. Statens støtte til kulturinstitutioner er finansieret af skattepenge. Derfor er der også en naturlig forventning om, at den statsstøttede kultur, der betales ligeligt af alle danskere, er tilgængelig i en rimelig balance for alle landets borgere, uanset hvor man bor.

En samlet vision for et Danmark i bedre balance

Balance Danmark arbejder for, at Folketinget vedtager en overordnet og bindende vision og strategi for et Danmark i bedre balance, som bliver bakked op af reelle penge. Konkret foreslår Balance Danmark, at partierne i Folketinget når til enighed om mindst 50 konkrete og finansierede initiativer, der understøtter visionen og strategien. Det væsentligste er dermed ikke kortvarige tilskud på isolerede områder, men en samlet og sammenhængende plan for hele landet, som rækker ind i fremtiden og vender udviklingen på den lange bane. Både Sverige og Norge har med stor succes fulgt netop den vej, og det bør Danmark også gøre.

I forlængelse heraf arbejder Balance Danmark for, at Folketinget med inspiration i de nuværende VVM-undersøgelser skal indføre begrebet VVB – 'Vurdering af Virkninger på Balancen'. Her vil det være et krav, at: "Ressortministerierne skal gennemføre selvstændige balancevurderinger af regeringsforslag for at vurdere, om disse både positivt og negativt vil påvirke den geografiske balance og sammenhængskraften i Danmark." Et såkaldt balancefilter vil på den måde sikre, at eventuelle balancemæssige konsekvenser for sammenhængskraften og udviklingen i hele Danmark skal indgå i alle lovforslag.

I tillæg hertil foreslår Balance Danmark også, at den ensidige fokusering på omkostningsbesparelser gennem stordrift og centralisering skal erstattes af et cost-benefit-princip, der i hvert enkelt tilfælde afvejer indtægts- og omkostningskonsekvenser af de forskellige politikker, love, cirkulærer og vedtagelser. Det vil sikre, at vi dropper kassetænkningen og ser på de langsigtede brede økonomiske, sociale og politiske konsekvenser af de enkelte initiativer.